

**חובת הלבבות, שער החינוך פרק א**

ואילו היו סימניה על דרך אחת בברואים כלם, לא היה ענינה מסתפק על אחד מהם, והיה המשכיל והכסיל שוה בהכרתה. והעילה בזה, שהדבר שהוא עושה מעשה אחד תדיר, מורה, שמעשהו אינו לרצונו, אך הוא עושה בטבעו שהוטבע עליו בלבד, ויש לו מכריח שמכריחו על המעשה ההוא, ואין לו יכולת לשנות ממנו, כאש אשר כחה השרפה בלבד, וכמים, אשר הם מקררים בטבעם בלבד. ואשר הוא עושה כחפצו, יראו ממנו מעשים משתנים בעתים משונים. ומפני שהבורא יתברך חפץ במעשהו ואיננו מוכרח, ולא עריך, ולא מוטבע, עשה הרברים משתנים זה מזה, כפי שמחויבת חכמתו בכל עת, כדי שיוורה השתנותם על אחדותו ועל חפצו בפעלו, כמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ.

עין איה ברכות פרק תשיעי הפד

ת"ר הוואה אוכלסי ישראל אומר ברוך חכם הרזים. לפי שאין דעתן דומות זל"ז ואין פרצופיהם דומים זו לזו.

כל שיסתכל יותר האדם בתוכן הנפשות הפרטיות של בני"א יותר ישתומם על ההבדל הגדול שיש בין תכונה לתכונה, בין מצד החינוך והלימוד שהכה שורש בלב כ"א באורח פרטי ומשונה משל זולתו, בין מצד התכונה הטבעית הקבועה בטבע היצירה, הפועלת ג"כ על המראה החיצוני של הגוף.

ומ"מ דוקא ע"י השינויים הם מתאחדים כולם למטרה אחת, לבנין העולם בתעודתו הראויה לו.

הרי יש להתפלאות על החכמה העליונה, שע"פ הרזים הפנימים הידועים וגלויים רק לפניו ית' מתקשרים ומתיחסים כל אלו ההפכים זה לזה, עד שע"פ צירוף כל הדיעות והפרצופים השונים יצא בנין הרמוני מתאים מאד. ואלמלא היתה ידיעה לבני אדם בדבר השיווי הפנימי שלהם, לא ה' כ"א מושך כ"כ לחוגו בקנאה יתירה והיתה הפרטיות מתבטלת, ומתוך ביטול הפרטיות לא ה' חומר לבנות את הכלל. ע"כ שם השם ית' בטבע, שכל יחיד שבבני"א אינו מתיחס אל העולם כ"א ע"פ פרטיותו ומתגדר בה, ע"כ הוא משלים את הראוי לו. ולפעמים הוא רואה רצונותיו של חבירו כאילו הם מיותרים - בעולם. ואילו ה' דעתו קרובה כ"כ לצירוי של חבירו כמו שהוא קרוב לשל עצמו, ה' מתחלש אצלו התיחדותו לעצמו וה' חסרון בהשלמת פרטו, עד שמזה היתה תוצאה לחסרון השלמה אל הכלל כולו.

ע"כ נשאר בגלוי השינויים בכל תקפם, וכפנים בעומק רי החכמה העליונה שם המה מתאחדים, עד שלסוף כשיושלם החינוך האנושי, לא יהי צריך כ"כ הפרטיות שמירה מעולה כזאת, "אהפך על העמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ד' ולעבדו שכם אחד." וכ"ז שהחילוקים וההבדלים צריכים לעולם, הרזים שעל ידם מתאחדים כל הפלגות הם נתונים בנרתיק מכוסים מעיני בני"א.

**מסע המחנות מאמרי הראיה חלק א**

דומה לנו שהננו מחולקים לשני מחנות. תמיד רגילים לצלצל אצלנו בשני השמות המהויים את הקהל שלנו בכללו, והם "חרדים" ו"חפשים". שמות חדשים אשר מאז לא היו רגילים להיות מתבטאים אצלנו כלל. ידענו שאין בני האדם שוים במדרגותיהם, ביחוד במה שנוגע לתוכנם הרוחני, שהוא יסוד החיים, אבל שיהיה שם מוגבל ומיוחד לכך המתאר סיעות ומפלגות, מזה לא ידענו. וכדומה שבזה ודאי יש לנו לומר שהימים הראשונים היו טובים מאלה, והלואי שנוכל להשיב מאתנו, בכלל, את אלה שני השמות העומדים לנו לשטן על דרך החיים האייתנים והטהורים הראויים להיות שבים אלינו באור ד' אשר יאיר לנו.

ההבלטה של שני השמות הללו וההסכמה הדמיונית המקשרת את האישים הפרטיים - שכל אחד מהם יתאמר לומר: אני הנני ממחנה זה, השני אומר גם הוא: אני הנני ממחנה זה, וכל אחד ואחד הוא מרצה מעמדתו - הרי הוא סותם את הדרך

של התיקון ושל ההשתלמות משני הצדדים. "החרד", כלומר מי שהוא חושב את עצמו שהוא שייך למחנה זה שקוראים לו "חרדים", הרי הוא מביט הבטה מלמעלה למטה אל המחנה השני "החפשים". ובמה שנוגע למחשבות של תיקון, של חיפוש מעשים ושל תשובה הלא מיד הוא שולח סקירת עין אל המחנה השני העומד לפניו בכל מערמויו מתורה ומצוות והוא חושב בדעתו, שהתשובה במלוא מובנה הלא שם היא דרושה, אליהם הדברים מכונים, להם ולא לו. ו"החפשי", כלומר, מי שהוא עומד בזה המחנה שהוא מתאמר בשמו המודרני הזה, הרי הוא בודאי חושב, שכל הרעיון של תשובה הרי הוא נוסח "חרדי" שאינו שייך לו כלל. ונמצא, שמכאן ומכאן הננו עומדים קרחים, ומוצא לרפואת מכאובינו הנפשיים מאין יבוא?

... אין לנו עצה אחרת, אמנם, כי אם להסיר את שמות הבעלים הללו מעל מחנותינו.

באמת, לא שני מחנות כי אם שלשה מחנות הננו מונים מאז. מסורת ישנה היא ש"צבור" הוא כולל במובנו כפי הנוטריקון שלו "צדיקים בינונים ורשעים", אבל זהו דוקא תיאור אישי, ועל כל אדם בפרט למדנו ש"אפילו כל העולם כולו אומרים עליך צדיק אתה, היה בעיניך כרשע. וטוב מאד לאדם שיהיה שקוע לחשב חשבון עצמו, ולחטט במומיו הנפשיים ולהביט בעין יפה על אחרים שיוכל באמת להיות שיש במצפונם גם אוצר טוב הסמוי מן העין.

והננו צריכים להחליט, כי כוח כמזם של הצעדה לטובה ישנו בכל המחנות ובכל אישי האומה, וביחוד בכל אלה שהערך הכללי של ישראל ותקוותו יקרים להם באיזו מדה שהיא.

נתודע איש אל אחיו בשם ישראל הכללי, לא בשם מפלגתי ומחנתי.

נדע, שיש לנו בכל מחנה הרבה מה לתקן והרבה מה לקבל מהאור והטוב זה מזה, ואז תופיע עלינו האורה העליונה הכללית אשר בה נושע תשועת עולמים, ותתקיים בנו התפילה המוקדשת קודש קדשים, שהננו עתידים להביעה בכל כך המית נפש "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם".